

Nr 117.

Ankom till riksdagens kansli den 18 maj 1943 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1943/44 till kontrollstyrelsen.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under sjunde huvudtiteln (punkterna 25—28) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, såsom förslagsanslag för budgetåret 1943/44 under rubriken Kontrollstyrelsen beräkna till Avlöningar 411,000 kronor, till Omkostnader 67,800 kronor, till Kontroll å tillverkningsavgifter 250,000 kronor samt till Granskning av systembolagens ekonomiska förvaltning 78,500 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 197, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 9 april 1943, föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för kontrollstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44, *dels ock* för budgetåret 1943/44 å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln, rubriken Kontrollstyrelsen, såsom förslagsanslag anvisa till Avlöningar 441,000 kronor, till Omkostnader 68,000 kronor, till Kontroll å tillverkningsavgifter 250,000 kronor och till Granskning av systembolagens ekonomiska förvaltning 78,500 kronor.

Frågan om kontrollstyrelsens organisation är i första hand beroende av ställningstagandet till utav besparingsberedningen avgivet förslag till besparings- och rationaliseringsåtgärder inom rusdrycksförsäljningens område. Vidare föreligger ett av särskilda sakkunniga inom finansdepartementet den 30 juni 1942 avgivet utlåtande med alternativa förslag till ändrad organisation av kontrollstyrelsen.

Spörsmålet om rusdrycksförsäljningens ordnande har ansetts böra bli föremål för ytterligare överväganden, varför förslag i ämnet icke kunnat framläggas för innevarande riksdag. Med hänsyn därtill har jämväl frågan om ändrad organisation av kontrollstyrelsen ansetts böra anstå och erforderliga medel såsom ett provisorium anvisas på grundval av den nuvarande organisationen.

Kontrollstyrelsens avlöningsanslag. Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat upptaget med 442,000 kronor.

I skrivelser den 31 augusti 1942 och den 24 mars 1943 har *kontrollstyrelsen* framlagt beräkningar angående medelsbehovet för nästa budgetår. Därvid har den dubbling av byråchefstjänsten å styrelsens andra byrå, som genomför-

des den 20 mars 1942 på grund av den inträdda stegringen av byråns arbetsbörda, förutsatts skola äga bestånd även under nästa budgetår.

För att bereda möjlighet till en mera ingående kontroll från statens sida än som hittills verkställts av de till systembolagen anslutna restaurangbolagens ekonomiska förvaltning föreslås — i avbidan på ett slutligt ställningstagande till frågan om styrelsens organisation och arbetsuppgifter — en provisorisk förstärkning av styrelsens arbetskrafter med dels en tjänsteman med högre kompetens för inspektions- och revisionsarbete och dels en tjänsteman i mellangrad såsom den förstnämndes medhjälpare, vilka skulle åtnjuta årsarvoden om 12,500 kronor respektive 10,000 kronor.

Vidare har kontrollstyrelsen föreslagit viss reglering av arvodet åt den extra sekreteraren på styrelsens andra byrå.

Med hänsyn till den inträdda ökningen av det arbete som är förenat med handhavandet av det hos styrelsen förda särskilda straffregistret rörande fylleri och vissa andra brott beräknas jämväl medel för ytterligare tre biträden å styrelsens statistiska avdelning, av vilka ett skulle placeras i lönegrad Ex 4 och två i lönegrad Ex 2.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har styrelsen på grund av att vissa ordinarie tjänster uppehållas medelst förordnande föreslagit minskad med 9,000 kronor till 161,000 kronor.

Under anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har för innevarande budgetår beräknats 5,000 kronor för bestridande av arvode motsvarande högst 7,600 kronor för år för biträde vid kontrollen å margarinaccis och skatt å oljekakor m. m. Med hänsyn till vidtagen centralisering och begränsning av margarintillverkningen förutser kontrollstyrelsen, att det under nästa budgetår icke skall bli erforderligt att taga ifrågavarande arvode i anspråk under längre tid än omkring fyra månader, varför det i staten härför beräknade beloppet skulle kunna minskas med 2,500 kronor. Å andra sidan beräknas förenämnda två arvoden å 12,500 kronor och 10,000 kronor och arvodesreglering för den extra sekreteraren medföra en ökad belastning. Posten föreslår styrelsen höjd med 20,900 kronor till 71,700 kronor.

Under posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, som för löpande budgetår är uppförd med 171,000 kronor, beräknas en besparing å 7,623 kronor kunna åstadkommas genom vakanthållande av en byråinspektörstjänst i lönegraden Eo 22. Vidare beräknas med 8,500 kronor minskade utgifter för avvecklingen av industrisockerskatten. Kostnaderna för de ovannämnda tre ytterligare biträdena å styrelsens statistiska avdelning uppskattas till i runt tal 7,000 kronor för år. Medelsbehovet för nästa budgetår beräknas därför till $(171,000 - 7,623 - 8,500 + 7,000 =)$ i runt tal 162,000 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Såsom kontrollstyrelsen framhållit torde de till systembolagen anslutna restaurangbolagens omfattande ekonomiska förvaltning böra underkastas en mera ingående kontroll från statens sida än som hittills verkställts. Den ut-

ökning av kontrollstyrelsens arbetskrafter, som betingas härav, bör dock i avbidan på ett slutligt ställningstagande till frågan om styrelsens organisation och arbetsuppgifter erhålla provisorisk karaktär. Då kontrollstyrelsens förslag till förstärkning av arbetskrafterna synes mig i stort sett väl avvägt, vill jag förorda, att medel för nästa budgetår beräknas för arvoden till två ytterligare befattningshavare hos styrelsen. Vad beträffar arvodenas storlek biträder jag kontrollstyrelsens förslag, att den mera kvalificerade befattningshavaren, vilken bör äga högre kompetens för inspektions- och revisionsarbete, skall åtnjuta ett arvode om 12,500 kronor för år och vad beträffar avlöningsförmånerna i övrigt anses tillhöra lönegrad Eo 26, löneklass 25. För dennes medhjälpare synes knappast ett arvode av 10,000 kronor för år vara erforderligt, utan arvodet torde böra fastställas till 9,000 kronor, varvid befattningshavaren vad beträffar avlöningsförmånerna i övrigt bör anses tillhöra lönegrad Eo 20, löneklass 19. Närmare bestämmelser om dessa befattningshavares avlöningsförmåner torde få meddelas av Kungl. Maj:t. Vikarier å befattningarna synas i regel icke behöva förordnas, varför särskilda medel till vikariatsersättning icke torde behöva beräknas.

Arvodet till den extra sekreteraren å styrelsens andra byrå bör i överensstämmelse med de principer, vilka tidigare tillämpats vid arvodets bestämmande, nu regleras med hänsyn till innehavarens påräkneliga löneklassuppflyttning i innehavande överkontrollörsbefattning. Arvodet synes därför böra uppräknas med skillnaden mellan lön jämte tillägg i löneklasserna 24 och 25 i löneplan Eo eller avrundat 660 kronor för år och för nästa budgetår utgå med 12,360 kronor. I överensstämmelse med kontrollstyrelsens förslag torde denne befattningshavare böra beredas rätt till vikariatsersättning vid förordnande å högre tjänst. Erforderliga bestämmelser härom torde få meddelas av Kungl. Maj:t.

Den av kontrollstyrelsen begärda förstärkningen av icke-ordinarieposten synes huvudsakligen vara en följd av den inträdda ökningen av den med det särskilda straffregistret förenade verksamhetens omfattning och i övrigt vara betingad av den av mig i det föregående förordade utbyggnaden av kontrollen över de allmänna restaurangbolagens ekonomiska verksamhet. Jag biträder därför kontrollstyrelsens förslag om uppräkningsposten med 7,000 kronor.

Vad beträffar beräkningen av de särskilda posterna i avlöningsstaten, ansluter jag mig till kontrollstyrelsens uppskattning av medelsbehovet under posten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, vilken sålunda i staten för nästa budgetår bör uppföras med 161,000 kronor.

I överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat, bör det av kontrollstyrelsen föreslagna beloppet för posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, minskas med $(1.000 + 240 =) 1.240$ kronor och uppföras med avrundat 70,500 kronor.

Posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör i överensstämmelse med kontrollstyrelsens förslag uppföras med 162,000 kronor.

För rörligt tillägg synas böra beräknas 47,500 kronor.

Anslaget slutsumma skulle alltså utgöra $(161,000 + 70,500 + 162,000 + 47,500 =) 441,000$ kronor.

Kontrollstyrelsens omkostnadsanslag. Anslaget till kontroll å tillverkningsavgifter. Anslaget till granskning av systembolagens ekonomiska förvaltning. Kungl. Maj:ts förslag för nästa budgetår innebär beträffande ifrågavarande anslag icke annan ändring i nuvarande förhållanden än att om-

kostnadsanslaget föreslagits avrundat uppåt från 67,800 kronor till 68,000 kronor. Ökningen är avsedd att tillföras anslagsposten till sjukvård m. m.

Utskottet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag om provisorisk förstärkning med två befattningshavare av kontrollstyrelsens arbetskrafter för att möjliggöra en mera ingående kontroll av de till systembolagen anslutna restaurangbolagens ekonomiska förvaltning.

Då Kungl. Maj:ts förslag ej heller i övrigt givit utskottet anledning till erinran får utskottet hemställa,

att riksdagen må

1) godkänna följande avlöningsstat för kontrollstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1933/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 161,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	» 70,500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 162,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 47,500

Summa kronor 441,000;

2) för budgetåret 1943/44 å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

a) till *Kontrollstyrelsen: Avlöningar* 441,000 kronor;

b) till *Kontrollstyrelsen: Omkostnader* 68,000 kronor;

c) till *Kontrollstyrelsen: Kontroll å tillverkningsavgifter* 250,000 kronor;

d) till *Kontrollstyrelsen: Granskning av systembolagens ekonomiska förvaltning* 78,500 kronor.

Stockholm den 18 maj 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 116.